

1.

UVOD

Intenzivan razvoj saobraćaja, koji je doprineo razvoju i napretku civilizacije, predstavlja jedan od osnovnih elemenata na kojima počiva svako savremeno društvo. Danas, saobraćaj je praćen velikim brojem negativnih društvenih pojava koji narušavaju interese društva. Pored zagađivanje okoline, masovnih protivpravnih ponašanja, požara na prevoznim sredstvima ili stvarima koje se prevoze, ugrožavanja od opasnih materija, krađa i oduzimanja motornih vozila, zastoja odnosno prekida u saobraćaju, u negativne društvene pojave spadaju i saobraćajne nezgode. Saobraćajne nezgode i posledice stradanja u saobraćajnim nezgodama izdvojile su se kao značajan globalni problem.¹

Svakog dana više od tri hiljade ljudi smrtno strada u saobraćajnim nezgodama, što na godišnjem nivou dovodi do 1,3 miliona poginulih u saobraćaju (WHO, 2012²), od čijeg broja skoro polovinu čine ranjivi učesnici u saobraćaju, pešaci, biciklisti i motociklisti. Prema izveštaju (WHO, 2013³), procenjuje se da su saobraćajne nezgode osmi vodeći uzrok smrti. Kada se posmatra populacija uzrasta od 15 godina do 29 godina može se zaključiti da su povrede u saobraćajnim nezgodama jedan od vodećih uzroka smrti. Značajan uzrok invaliditeta čine povrede zadobijene u drumskom saobraćaju, jer između 20 i 50 miliona ljudi godišnje biva povređeno u saobraćajnim nezgodama (WHO, 2009⁴). Do ovakvih poražavajućih rezultata došlo je usled porasta broja motornih vozila i drugih učesnika u saobraćaju, kao i usled lošeg studioznog i sistematičnog bavljenja bezbednošću saobraćaja.

Ekonomski troškovi saobraćajnih nezgoda dostižu troškove do 500 milijardi američkih dolara, a nacionalne buđete država, saobraćajne nezgode opterećuju najčešće u nivou od 1% do 3% bruto nacionalnog dohotka (WHO, 2009⁵). Imajući u vidu veličinu globalnog problema smrtnosti i povređivanja u drumskom saobraćaju, na prvoj ministarskoj konferenciji o bezbednosti saobraćaja održanoj 2009. godine, usvojena je „Moskovska deklaracija“ koja je pozvala Ujedinjene nacije da deceniju od 2011. do 2020. godine proglase

¹ Antić, B. (2012) Unapređenje i razvoj metoda za analizu mogućnosti izbegavanja nezgoda tipa putnički automobil-bicikl, Doktorska disertacija, Saobraćajni fakultet, Beograd.

² WHO (2012) Global Status Report on Road Safety, dana 28.07.2014. godine, internet adresa:http://www.who.int/violence_injury_prevention/road_safety_status/en/index.html

³ WHO (2013) Global Status Report on Road Safety, dana 28.07.2014. godine, internet adresa: http://www.who.int/violence_injury_prevention/road_safety_status/2013/en/

⁴ WHO (2009) Global Status Report on Road Safety, dana 28.07.2014. godine, internet adresa: http://www.who.int/violence_injury_prevention/road_safety_status/2009/en/index.html

⁵ WHO (2009) Global Status Report on Road Safety, dana 28.07.2014. godine, internet adresa: http://www.who.int/violence_injury_prevention/road_safety_status/2009/en/index.html